

X. 222

SISEMINISTERIUM
No. 100
Korvuteg. R. 100
100
loss

Maaverte Elu

Morisje.

Õhtune vaatus.

Jeesuse pisarad.

Wabalt tõlkinud R. L. Marley.

Reegi ei ela pisarata fiin ilmas. Pisarad on inimese kõne, mida õppimata wõib. Pisarate jutt. Wiimased hingeawaldused, mis surijat surmaõõsse saadawad, on pisarad. Pisarate saatel astub inimene igawikku. Läbi pisaraloori näeb kaduwat seda ilma oma ees. Enam jagu meie nutetud pisarast on omale nutetud, on enesearmastuse sünnitused ja seega patust laadi. Kui hoopis teistfugused olid Kristuse pisarad! (Fr. Arndt).

Rolmford räägib meile piibel Jeesuse pisarast: kaks korda nuttis ta nutjate inimestega, üksford inimeste pärast; kaksford walab ta pisaraid inimeste õnnetuste ja wilestuste üle, üksford nende pattude pärast. Kaksforda nuttis ta Saatsaruse haua juures, kus ta kaastundlik armastaja süda pisarad palgele sundis, üksford nuttis ta nende pärast, kes ise oma pattude pärast ei nutnud. Kui sügaw oli Õnnistegija armastus inimeste wastu! Jeesus, Sinu pisarad õpetawad mulle pühamat armastust. (Tholuck).

Isfanda pisarad, mis walas Jerusalemma pärast, on armastuse pisarad, misfuguseid maailm warem ei ole näinud, ega iial enam nägema saa. (Baumgarten).

Jeesust oma sõbra Saatsaruse haua juures nutma näha, on südant liigutaw; aga teda

näha Jerusalemma pärast nutwat, mitte seepärast, mis kannatusi see linn temale walmistab, waid linna enese pärast, teda leinawat näha, see on südamest läbi tungiw, on põlwelele tõmbaw. Siis tahaks selle maailma, mis oma ärapäästja wastu nii ükskõikne, tuim ja külm, tuua Jeesuse nutjate filmade ette, ning hüüda ta wastu: „Waata, kuidas nii wäga Isfand inimese lapfi armastab! (Spitta).

Et meie igawesti ei nutaks, on Jeesus meie eest nutnud; et pühkida meie palgilt kõik nutupisarad, on ta walanud pisaraid walusaid. (Besser).

Isfanda pisarad on maailma rõõmud. (Augustiin).

Kristus nägi linna ja nuttis. Seepärast, et temal nägijad filmad olid inimsoo walude ja õnnetuste jaoks, nuttis ta; meie ei nuta seepärast, et meie ei näe. Kui meie maksime hukatuse õõs hulkawat inimfugu, oma enese hinge igawest hukatust, nutaksime ka meie kibedaid pisaraid. See film, mis sügawalt näeb, nutab ka sügawalt. Silmad mis südamekanguses kinni, ei wõi ka oma hinge häda üle nutta kahjatsuse pisaraid. (Joh. Gerhard).

Teated põrgust.

Nõnda on ühe ingliskeelse raamatu pealkiri. Selles piüitakse kujutada hukkaläinud hingede hirmust oluforda, hoiatusfeks inimestele.

Muu seas räägitakse Piilaatusfist, kuidas ta on põlwilt ühe külma jõerannal, mis woolab läbi hukatuse riigi. Selle musta laintesse on ta uputanud oma käed ja lootuseta oleku tufas, piüiab ta jõe külmitf laineist saada wähematki karastust ja kustutust selle ahastuse tulele, mis teda põletab. Seal tuleb tema juure teegi tundmata isik, kes kawa aega on tema wõitlust waadanud. See paneb oma käe ta õlale ja küsib: „Piilaatus, mis fina teed?“ Ta waatab ülespoole, käfi

ka jõest üles tõstes. Need on täis werepisaraid, Inimese Poja ilmsüütumaid weremärke. Ja ta hüüiab: „Kas minu käed iialgi puhtaks ei saa?“ Ei iial, ei iial, kõlab wastus.

Minu sõber, kes sa iganes oled! Kas oled saanud patud andeks ja were wead puhastatust? Kui ei, siis ära astu ühtegi sammuga igawese aja poole, enne kui sinu süü koorem kaob, tufatuli kustub ja kõik patud ära on saadetud. Uputa just nüüd oma süda usus Jeesuse weresallikasf ja saad täielise puhastuse.

Igaweses ajas on see hilja — liig hilja!

„R. L.“

Noorte Elu

Eesti Noorte Ühiskondade

Liidu häälkandja

Nr. 6.

Teine aastakäik.

1922.

Tahad lõikajaks tulla?

Möödunud on kevade, pea ka suvi. Käes on juba lõikuse aeg.

Baadake, kuidas langeb rufis — selle järele nifu, oder, kaer.

Baadake, kuidas waowad kokku tuhanded ilusad kõrred, surres hääletumalt.

Baadake veel lõikamata põlde — ja tee ütlete, see on kevadise küüwi tagajärg, — aga kui näete ifka põlde, mis veel lõikamata, siis kui teistel ammu see lõppenud — siis tunnete wist küll kahju sest wiljast, mis hukkuma peab.

Samasugune wäli on maailm — see haljendab — kõrtest, mis kõik hukkuma peawad, wälja arwatud need, mida Jeesus omale on wõinud lõigata.

Lema sõnad on nii: „Lõikust on palju, aga pisut on töötajaid!“

See lause räägib meile ifegi palju!

Kui Sa seda on õelnud — ja ta ütleb seda

praegu, siis waatawad seal juures Lema armastajad filmad sinu peale, mu sõber. Ja Lema südamik palwe on: tahad tulla mu põllule, „lihtsale lõikusele?“

Wõtle — wasta!

Wõik töötamine, ilmas, kui aateline ja ilus, kui kõrge

ja suur ta ka ei oleks, on ometi tühine töö igawese aja wäärtuste kõrwal, sest et ta kaduw on — ja kui meie ka selle juures kuulsust peakime wõitma — siis ometi lõpeb see kord kui mitte hiljem, siis maailma lõpuga ometi.

Jeesusele tehtud töö, Lema sees — on töö, mis tehtud igawese aja tarwis — kõik mida siin Lema armastuses oled wõinud lõigata — on igawese aita hoiule pandud.

Rumba igatseb

Lõikajad.

su süda:

Tööd, mis nähtaw, kuulus aga ometi kaduw on, tööd, mis nägemata, ilma kuulsufeta — aga ometi igawene?

Rakkes Woldeemar.

Mina olen otsas.

Mõne aja eest astus üks ilus noormees, nimega Henry W., wäikses Wiltshire linnakeses asuwa kõrtsi.

Riisuguse patu ja häbi urgastesse kogutakse igasugu mängusid, et nende abil, mõtlemata inimesi sinna

meelitada, ja Henry mõtles oma osavust katsuda mingisuguse märgi lastmisega; see oli hädaohklik mäng, kus suuga väikene nool peenike pilliroo läbi tuli välja puhuda, ja kes sel teel märgilaua täppi tabas, sai poole toopi mingisugust jooki.

Nooleks oli väike nõel lühikeste niidi otsaga. Henry oli otustanud seda tugewasti märgi laua täppi puhuda. Ta tõmbas sügawasti hinge tagasi, et noolele võimalikult suuremat hoogu anda, kuid õhu wool oli pilliroos nii tugew, et nõel ühes niidiga tema suhu ja kurku tuli ja lopsu tungis.

Silmapiilkiselt sünnitas see talle kanget walu ja kahetsust; ja surma õudne liigutus waldas ta hinge. Waene noormees hüüdis: „Mina olen otsas! Ma olen surma laps“.

Tema kanti koju, kus ta kahwatanud kogu kuus nädalat hirmsates waludes heitles.

Kuid ta ihu walud ei olnud weel midagi, wõrreldes hinge piinaga. Ta metsik ja kõlbmata elu qwanas ta mälestuses elawate wärwidega. Ta noore põlwe patud seisid kohutawa koguna ta filmade ees.

Suuremat hinge piina sünnitasid mälestused, mis talle tähelepanemata jäetud hoiatusi ette töid. Ja nüüd, kus ta hana kaldal wiibis, kutsus mälestus ikka jälle uuesti Jumala tõsised kutsed ta hinge ette. Weel oli tal võimalus ühe sõbra hoiatust kuulda,

kes talle ka Jumala armastust filmade ette maalis, mis nii suur on, et Ta oma Poega ei hoidnud, waid meie kõikide eest ära andis. Tõsiselt ja lihtsalt jutustati talle risti sünnimust ja pandi südamele, et Jeesus Kristus on maailma tulnud patuseid õndsaks tegema. Ta tunnistas oma usku ja tegi palju tõutusi Jumala poole pöörmise kohta, aga süda oli muutmata ja need tõutused jäid täitmata. Tema hoolsale rawitsejale jäi teadmata, kas Jumal oli õnnistanud tema wäsimata hoolsust, ikka püüdes talle näidata „Jumala Poega, kes maailma patud ära kannab“, ja kas noormees päästeti, wõi mitte. Meie wõime ainult juure lisada, et ta suri ühel päewal, kuus nädalat pärast õnnetumat juhtumist.

Lugeja, pane ennaft tähele! Surm wõib Sind igalpool leida. Ei ole ainukest paika, kuhu surma eest wõiksid pääseda. Pärast surma pead Sa suure walge aujärje ees seisma. Mida mõtled Sa oma „mustast paturegistrist?“ Kas ei ole see weel täis?

Mõtles Henry W— lõppu. Kes noomimist (hoiatust) kuulda ei wõta, see murtafse järsku, ilma, et keegi wõiks aidata.

„Waata nüüd on õige armas aeg; Waata nüüd on õnnistuse päew“. Jeesus pakub ennaft nüüd sulle päästjaks. Tahad sa Seda wastu wõtta?

Cheyne Brady.

Räsk ja arm.

J. Sirotkin'i kõne. *)

Mulle on ülesandeks tehtud käsust rääkida, aga käsust rääkida on wäga raske, sellepärast, et see on furnud kirja täht ja sellepärast ma tahan üsna lühidalt käsust kõneleda. Piiblis on kaks kurba sõna. Esimene sõna on „patt“. Patt tõi surma. Teine kurb sõna piiblis, on räsk. Meie teame, et käsus seisab kirjutatud, et inimene, kes käsku ei pidanud, ja kes käsu järele ei elanud, kes kõigesse käsuõpetusse ei jäänud, pidi armetumalt surema.

Mis on räsk? Meie wastaksime selle peale ja ütlesime: räsk on peegel, milles inimene iseennast näeb. Apostel ütleb: Räsua läbi tuleb patu tundmine. Meie ütleme: räsk on juhataja Kristuse juure. Meie teame weel küsimuse: „Mis on räsk?“ Ja siin Kol. 4:21—31 seletab meie apostel Paulus, mis on räsk ja mis on arm. Ta ütleb: „need asjad tähendawad midagi“ (S. 24) Räsk, mis Siinai mäel oli Jisraeli rahwale antud, nimetab Paulus seaduseks. Räsk on seadus. Meie wõime öelda seda: Jumal tegi Jisraeli rahwaga seaduse käsuõnaga ja räsk on seadus, seletab meie piibel. II. Moos. 34:28. Selle pärast sai ka see laegas, kuhu käsuõnad sisse pandi, seaduse laekaks nimetatud. Meie loeme piiblist, et Jumal on 8 seadust inimestega teinud ja see wiimane seadus on Uus seadus. Siinai seadus on ka nende 8 seaduste hulgas ja selle Siinai seaduse tegi Jumal Jisraeli rahwaga (5. Moos. 5:2—29) patu pärast (Kol. 3:19, Room. 5:20) ja andis neile käsuõna. Kui kauaks tegi Jumal seaduse Jisraeli rah-

waga (Kol. 3:19) Kuni seeme pidi tulema ja see seeme on Kristus. (Kol. 3:16). Seda finnitab meile ka Luuk. 16:16. Jumal tegi selle seaduse ühe aja peale, kuni seeme pidi tulema ja siis lõppes see seadus ära. Sellel Siinai seadusel on nüüd ots peal. 2. Kor. 3:6—11 ütleb apostel Paulus meile järgmist: Ja tema on meie rahu. Ew. 2:14.

Kui Jeesus risti puu küljes rippus, seal langes see wahesein. Jeesus on wiinud mitte üksi meie patud Kolgatale, waid ka selle seaduse käsuõna tema kometega (Ew. 2:15). Kõik wiis ta Kolgatale ja seal wõttis Tema wahesein. Nüüd ei ole enam käsku. Enne oli Jumal Jisraeli Jumal, nüüd on ta ka paganate Jumal. Ta on selle aja waheseina maha kiskunud ja see wahesein oli seadus, mida Jeesus nüüd Kolgatal on ära lõpetanud. Jumal andis käsu Siinai mäel ja ilmutas oma püha wiha patu wastu. Nüüd aga, kus see räsk on ära wõetud, mis nüüd? Apostel Paulus ütleb: kus ei ole käsku, seal ei ole enam wiha. Nüüd on Jumala wiha ära nüüd on armastus.

Ja meie wõime kuulutada: „Waata, nõnda on Jumal maailma armastanud“. Siis ap. Paulus ütleb ja teeb meile selgeks, et meil ei ole käfuga enam midagi tegemist. Nüüd aga, wõib olla, keegi ütleb: kuidas siis teame meie, kui käsku ei ole, mis on patt? Siis wõime enesele kõik lubada. Meie wõime waletada, warastada, abielu rikkuda jne. Sugugi mitte nõnda. Ap. Paulus ütleb, et Jumala arm, mis on ilmunud, juhatab kõiki inimesi. Tiit. 2:11—13. Nüüd on Jumala arm oma kätte selle

*) Peetud ühendatud usklikkude konwerentisil 7. VI. 1922.

juhatusse võtnud ja annab märku patu pärast, kohtu pärast ja õiguse pärast, (Joh. 16:7—14). Nüüd, et käsk on ära, on armu platsi astunud ja Jumala Püha Waim annab märku patu pärast. Jumala Waim walgustab inimesi. Käsk on üks seadus Iisraeli rahwaga ja nüüd ta on lõppenud. Tal on ots peal ja nüüd weel ainult Jeesusega tegemist. Aga nüüd võib keegi öelda: kui nüüd küll seadus wähest ära on, ometi ütleb Jeesus: „Ma ei ole tulnud käsku ega prohweteid kaotama, waid tõeks tegema (Matt. 5:17—18). Nad ütlevad — Ta pole tulnud kaotama käsku, aga jätawad wiimase otja ära. Luuk. 24:44. Siin Jeesus tegi tõeks, et Kristus pidi kannatama, surema ja üles tõusma. Jeesus tegi tõeks, et ta sai käsu alla, et käsk ette rääkis, et ta pidi kannatama ja üles tõusma. Ta tegi kõige oma äralumastamise tööga selle tõeks (Ap. t. 26:22—23). Siiski ütlevad weel mõned: „Aga ometi apostolid pidasid hingamise

kuulutanud, suurem jagu aga jääwad selle juure, et paawst selle sisse on seadnud ja et see on see metjalise märk, mida inimesed wastu võtawad.

Nüüd küsime, millal seati nädala esimene päew sisse? Ap. teg. 20:7 loeme, et nad tulid nädala esimesel päewal kokku leiba murdma. See oli nende armas päew. Nõnda, kuidas hingamispäew peeti Jumala loomisetöö lõpetamise mälestuseks, nõnda oli nädala esimene päew Jeesuse äralumastamise töö lõpetamise mälestuseks. Kui Kristus poleks üles tõusnud, meie oleksime weel oma pattudes. (1. Kor. 15:17) et aga Kristus üles tõusis, sellega ta lõpetas oma äralumastamise töö. Iisraeli rahwas pühit- ses hingamispäewa, meie aga mäletame Kristuse äralumastamise töö lõpetamist nädala esimesel päewal (Room. 4:25). Wana seaduses oli, nagu meie loeme Kristuse kannatamine, surm ja ülestõusmine ette tähendatud. Käsus on juba nädala esimene

Paide C. E. noorte ühing.

päewa". Meie loeme, et ap. Paulus läks hingamise päewal sinagoogi ja rääkis. Miks ta seda tegi? Sellepärast, et ta juuda mehele sai juuda meheks ja greeka mehele greeka meheks, aga ise alati ta Kristuse käsu sees. (1. Kor. 9:19—21). Nüüd, et juuda rahwas ainult hingamise päewal kokku tuli, siis läks ta sinagoogi ja kuulutas seal hingamise päewal Kristust. Ap. t. 17:23. Ap. Paulus ütleb konw- rentsil, kus nad koos olid, et nad pole käskinud käsku pidada Ap. t. 15:24. Aga Jeesus pole kuski pool õpetanud, ega käskinud, et peab käsku pidama. Matt. 5:27—28; Joh. 15:10. Meil ei ole enam käsu aeg, waid armu aeg. Siinai käsk rääkis kätte- maksimisest, aga uus seadus — pattude andeksandmi- sest. Siiski mõni ütleb: „ma siiski ei näe piiblist kuski, et nädala esimest päewa on peetud". Mõni ütleb, et seda on Konstantiinuse seadnud ja wälja

päew 3. Moos. 23 näeme, et nädala esimest päewa on Jumal ise elule toonud, mitte paawst. Meie loeme 23. p. 19—14: Teisel päewal pärast hinga- mispäewa peab preester seda kõigutama (salm 11), seda uudset wilja. Jeesus seletab meile selle ära (Joh. 12:24) kui nisuiwa maa sisse ei lange ja ära ei sure, siis ei wõi tema wilja kanda. Kristus oli see nisuiwa. Tema suri ära. Ja mil tema tõusis üles? Teisel päewal peale hingamispäewa, siis pidi püha wälja kuulutatama ja siis (salm 14) teie ei pea sööma leiba enne kui selfamal päewal, kui teie wiite ohwrianni oma Jumalale. See olgu seatud igaweseks wiisiks. Nõnda meie wõime öelda: nädala esimesel päewal, kui meie mäletame Kristuse üles- tõusmist, siis wõime öelda, seda ettetähendamist on juba Iisraeli rahwas pidanud ja meie, kes meie Kristuse läbi oleme elu saanud, oleme päästetud,

Kas meie ei peaks seda päewa pühitsema? See päew on meil armast, sellepärast, et ta on Jumala seatud 3. Moos. 15 : 21. Seitse täit hingamispäewa $7 \times 7 = 49$ ja nüüd, kui see viimane hingamispäew oli teispäewani 50. päew, siis peate teie oma roahwer Jumalale ohwerdama, see oli Melipühi, mis oli juda Wana seaduses. Ja seda pühitsetes Jisraeli rahwas teisel päewal pärast hingamispäewa, see oli nädala esimesel päewal. Kui meie ajalooesfe läheme, seal on näidatud, et esimesed ristiinimesed pühitsetid kõik nädala esimest päewa. Ta ei ole metsalike märk, meie pole teda ka otja ette ega käe peale wõtnud, waid meie mäletame, et Jeesus on üles tõusnud ja meid päästnud oma ülestõusmisega.

Nüüd küsime, mis on arm? Arm on ka seadus. Kui Jumal Siinai seaduse tegi, siis polnud ühtegi kaju näha. Jumal rääkis tules. Uus seadus tehti Kalgatal ja seal nägid kõik Jumala poja kaju, kui Talle, kes kannatas, kes oma werega meid lunastas. Mis on arm? Meie wõime öelda, et arm on üks ärateenimata suur Jumala armastus meie wastu.

Mis on see suur armu seadus? Ap. Paulus ütleb: Jumala arm arwatakse õiguseks neile, kes tegusid ei tee, waid uskuda on tarwis, et Jumal patuseid armastab. Jumal ei nõua midagi meie käest. See wahesein on ära. Kristus on selle maha kiskunud. Mis on arm? Arm on see, nagu apostel Paulus kirjutab Wilippi rahwale, et Jumal teeb, et teie tahate. (Wil. 2 : 13)

Mis on arm? Ap. t. 5 : 31; 11 : 18. Selle sinatse on Jumal oma parema käe läbi ülemaks saatjaks ja õnnistegijaks tõstnud, et ta pidi Jisraeli rahwale andma meelearandamise ja pattude andeksandmise. Kristus ei kannud mitte ükspäinis meie wõlad

Kalgatale, waid ta suri, et meie peame õndsaks saama. Wõib olla, mõni ütleb, et mul ei ole meelearanduse maad. Kristus on selleks Kalgatal olnud, et sulle meelearandamist anda. Kui sinu süda on kinni, — waata Kalgatale. Wõib olla on keegi, kes ütleb: mul ei ole usku. Mis meie loeme Ap. t. 17 : 31? Jumal pakub kõigile usku. Nüüd meie oleme armu ajas. Jumal ei taha midagi meie käest. Meie wõime kõik Jumala käest saada. Meie elame armu ajas, — uues seaduses. Meie oleme selles ajas, kus Jeesus patuseid armastab, patusele meelearandamist annab ja siis, kes Tema juure tuleb, annab kõik andeks. Peetrus ütleb: kiidetud olgu Jumal, kes meid on uuesti sünnitanud, Tema suure armastuse läbi. Nüüd, kui on keegi, kes ei taha õndsaks saada, — sina wõid praegu seda tahtmist saada. Kui sa tunned, et sina oled uskumata, Jumal pakub sulle usku ja see on armu seadus. Nüüd, kui üks inimene hukka läheb, siis ütleb Jumala sõna, et wana seaduse ajal olid kaks tunnustajat tarwis, aga nüüd uue seaduse ajal ütleb Jumala sõna: hirmus on elawa Jumala kätte langeda. (Ebr. 10 : 27—31) Jumal annab armu, aga inimene läheb meelega hukatuse poole. Nüüd kus meie wõime ilma hinnata õndsaks saada, aga kui meie siit ära lähme pöõemata, uendamata, siis hirmus on sellel elawa Jumala kätte langeda.

Mõttele, mis saab sinust, kui Kristus ilmub pilwedele? Sina oled ise wastutaja, kui sina hukka läheb. Jumal annab sulle kõik, mis sulle tarwis läheb, et õndsaks saada. Sellepärast, tule Jeesuse juure, nii kui sa oled, ja sina leiad päästmist, andeksandmist, elu ja õnnistust!

Kuis Jumal tahab.

Kuis Jumal tahab, tulgu mul

Kas õnn wõi waljud waewad.

Kõik asjad Isa hoole all

Mul meelega pärast läewad.

Ei ehmata, kui kuulen ma,

Kas „ei“ wõi „ja“ mul tulgu;

Kas walge tee, wõi pime öö,

Kuis olema peab, olgu.

Kuis Jumal tahab, sündku ka,

Ei muret see tee mulle.

Ei paista täna õnne päik —

Küll paistab homme jälle.

Mis määratud ja seatud,

See saatust meid ei jäta.

Kuis wiibib ka, ta abiga

Ei Jumal meid ei peta.

Kuis Jumal annab, wõtan ma

Ja kannatust talt hüüan.

Ta üksi wõib mind aidata,

Kui hädas ta pool püüan.

Ka walus sees ja surma ees

Ta ärapäastmist ootan.

Tal teada kõik mu elukäik.

Ma wõidan, see peal loodan.

A. A.

Ustu muusika.

„Meie kätme usus, ei mitte nägemises“.

Kannel oli wäga lihtne manguuriist wanal ajal, kuid Saawet tegi selle tähtsaks oma hingele ja Jumalale. Kui ta lamba karjane oli, noppis ta tähis õil tema keeltelt hääli oma loomadele. Hiljem Sauli kuninglikus fojas, püüdes oma kandlega karmi kuningas südant waigistada. Põgenedes leidis ta oma wanaft kandlest sagedasti tröösti ja ta laulis enesele:

„Mis sa ennaft alla waotad mu hing?“ Kui ta sai Jisraeli kuningaks, ei heitnud ta oma wana manguuriista mitte ära, waid wõttis seda kurwil tunnel jälle wälja ja meelitas tema keeltelt leina waigistuseks helisid.

Kuningas ja rahwas leinas oma pattu, ja Saaweti kannel aitas neid seda unustada. Saladuste ja elu mõistatuste peale otsis ta wastust kandlekeel-

test. Need awaldasid tema tundeid ja mõtteid; wõib olla alguses pisut ebakõlana, kuid wähehaawal kofku sulades.

Wõta näiteks 49. laul. Ta tungib elus ettetulewate raskuste sügawusse ja awaldab elu pettumusi. Ta näeb oludes suuri lõhesid, kuid laulu lõpus püüab ta kõrgemale tungida, oma Jumalasse süwenedes, usu läbi Jumalasse: „Aga Jumal wõtab mu hinge lunastada põrgu käest, sest ta wõtab mind vastu“. Ta ei seleta elu mitte nii, kuidas ta poeg Saalomon, kui ta ütles: „Tühi asi, kõik on tühi asi“. Taawet wõtab oma kandle ja laulab: „Sügawus hüüab sügawuse poole Sinu wee kukkumisi kuuldes; kõik Sinu wahutawad weed käiwad minu üle. Isfand, kingi mulle päewal oma armu ja õõsel tahan ma Temale laulda ja paluda oma elu Jumalat“.

Elu tumedaid ja pimedaid küsimusi peab waadeta Jumala armastuse läbi, kuid seda wõiwad ainult ustawad Kristuse järelkäijad. Tema on tark mees, mitte rumal. Tema wõib oma julgust ka tumedail tunnel ülewal hoida. Tõesti, elu on täis rõõmu, waatamata selle peale, mida kurwameelsed, musta prilli läbi waatajad selle kohta ütlevad. Odawa hinna eest wõib osta pahu, Jumalatsalgawaid ramatuid, mis on täis leina, kaebust ja walu. Nõnda nimetatud mõtteteadlastel on muusika suuremaks saladuslikuks abinõuks maailmas, mille läbi wõiwad nad awaldada maailma wiletsust. „Oh“, ütlevad nad meile, „kõik meie muusika on ainult elu peitepaik, seebipull kihwti peekris, ilusad lilled furnuaial, naeratus hauakaewaja näol“. Nii seletab kahtleja, kes elab elu ilma Jumalata. Nagu Saksa kahtetud teadusmees, kellel õõseti uurimisel paar luukeret, kui küünlajalad ees olid, nii otswad need rumalad inemefed elu sügawamat tähendusist ainult tühiseist asjust. Mida ufume meie, hoides piiblit käes,

Ürapäästjat Jeesust südamies, ja Jumala armastust maitstes? Kui maailm loodi, laulsid koidu tähed ja Jumala kätetööd kiitsid. Kui Jeesus sündis, laulis taewa wäehulk, ja wiimaks on hulk, mida ükski ei wõi ära lugeda, kes seiswad Talle aujärje ees ja wõidulaulu laulawad.

Meie, kes meie oleme Jeesust, kui oma isiklikku Õnnistegijat vastu wõtnud, oleme õppinud sellepärast oma kandleid mängima, et meie oleme rõõmu ja rahu usu läbi leidnud. Patu kibedus ja õelus on ära wõetud, ja Jumal on meile kustumata rõõmu annud. Elu wõib olla kurwastaw, karm ja raske, kuid Jumala seadmised on laulaks meie reisiteel. Miriam löi trummi, sest et tema ja ta kaased olid Egiptusest ära päästetud. See on pilt meie südamele, kes peafsid olema iga päew rõõmsad.

Tõesti, elul wõiwad olla omad pimedad küljed, mida meie alati ei wõi mõista, aga meie peame neid armastuses ja usus vastu wõtma. Meie peafsime püüdma ainult kiita ainult tarka ja armulist Jumalat, kelle teid meie ei wõi täielikult mõista. Meie käime usus mitte nägemises. Meie oleme kurwad, kuid siiski rõõmsad. Reegi kirjanik ütleb: „Alastatega, mis lähewad, rauege mu jõud, niisama ka need harjunud wiisid, mis minul on ja minus kaswab usk Jumalast seatud asjade ja Jumaliku headusesse“.

Need mehed, kes selle rõõmusõnumi terwe südamega ou vastu wõtnud, on õigustatud alati kannel käes Jumalat kiitma, niihästi pimedail, kui walgeil tunnel.

Elu, mis usus ja lauldes elatakse, wiib taewasse äralunastatud hingede laulu juure. Nende jaoks ei ole surma, kelle elu põhjeneb usul ja muusikal. Kui nad ka surmawarju orust läbi lähewad, ei kardad nad kurja.

Mis kõnelewad meile katakombid.

Neid allikaid, mis meile esimeste kristlaste elust, nende kannatustest ja rõõmudest kõnelewad, ei ole palju. Ehk küll esimestel aastasadel palju pagana kirjanikke ja mõttetarku elas, leiame nende kirjatöödes wähe kristlastest. Ja need wähesed teated kõnelewad neist kui ühest juuda ususelstist, kes ristilöödud kurjategijat jumaldawad ja kangekaelselt oma wale usku ka lõwikünte wahel tunnistawad. Wähe on ka kristlaste endi kirju sellest ajast, mis otsekohe nende elust kõneleksid. Enam jagu esimeste kiriku isade ja kristlikkude kirjanikkude tööd on selleks kirjutatud, et usku segawate wale õpetuste vastu wõidelda ja usu dogmasid puhtad hoida.

Kõige rikkamat pilti pakuwad meile kristlaste eraelust katakombid. Need on suured, wahest kuni wiiekordsed maaalused haua koopad Rooma linna all. Kui kõik need koopad üksteise otsa panna — saaksime 600 westa pikuse koopa. Et nende seinad ja ka hauakiwid olid pehmest liiwakiwist — siis oli wõimalik

sinna kõiksugu kirju ja pilte joonistada.

Tulid kõiksugu sümboolsed kujutused, näiteks kala, mis Kristust tähendas, jänutaw põder, kes wee järele tõttab, igawesti roheline õlipuuleht, wõidu palm, kukk, kui walwelolemise täht. Kõige tihemini ettetulewad kujutused olid siiski wiinamarja kobar, mis tähendas rõõmust süütumat olekut ja lammast hea karjatse õlal.

Igast kujutusest paistis wälja rõõmus lootusrikas ristiinimese elu. Hauad olid isegi ilustatud lõhnawate lillede, roheliste lehtede ja mängiwate laste kujutustega. Kui palju kõrgemal oma ilu poolest olid need rõõmu märgid tolle aegiste pagana surnuaedadel olewatest murtud sammaste, katkilöödud kannude, nutjate naisterahwaste ja kustunud tulelontide kujutustest, mis ka meie surnuaedadesse on maad leidnud. Katakombides oli aga igal pool ilu, lootuse ja rahu sümboolid.

Ka hauapealkirjad oma lihtsusega on wõrdlemata kõrgemad praegustest kuiwadest ja amet-

likkudest haua pealkirjadest. Toome mõned näited neist sõrdlemata kirjadest:

„Fruktuosios — sinu hing on õigetega“.

„Konstantsia on Jumala juures“.

„Agapa, sina elad igawesti“.

Ehk mis wõib weel suurem olla, kui järgmine surma põlgaw ütetus:

„Terentianus elab“.

Ei leidu neis pealkirjades muret, nurisemist, waid lootust igawesele elule ja rahu kostub neist wastu. Praeguse aja kristlikud wanemad, kas teie olete ka walmis rõõmuga oma lahkunud lapse ristile kirjutama — „ta elab“? Ei olnud neil nurisemist oma tagakiusajate wastu — kõik anti andeks, kõik wõeti rõõmuga wastu. Nii lihtne pealkiri „Korneelius — epiiskopmärter“ näitab hauda, kus esimestest paawstidest oma puhkepaiga leidis. Ei tea küll, mis pealkiri mitteammu surnud paawsti hauda peaks ehtima?

Pildiilustused katakombi seintel olid enam jagu wanast testamendist wõetud. Jah tõsi, sest need, kes nägid kuidas märtrid walgustasid Neero aeda piinarikkas walus tulilontidena,

leidsid troosti pildis, kus kolme noortmeest põlewast ahjust ingel päästma tuleb. Kes nägid, kuidas nende armsamate peale näljatse lõwi lasti, mõistsid mis tähtsus on pildil, kus noor Taaniel kesk lõwisid Jehoowa poole palweid teeb. Aga kõige rohkem armastati seinarauda hea karjatse kuju. Tõesti, hea karjane kandis oma lambakesi, troostis neid ja hoidis nende hinge hundi eest.

Ristikuju ei tule peaaegu sugugi katakombi seinaga kirjadest ette. Samuti ei tule ka peaaegu sugugi surnud Kristuse kujutust. Nendel ei olnud Kristus surnud — Ta elas. Mitte Kristuse surma, waid tema rõõmust ülestõusmist pidasid nemad tähtsamaks. (1. Kor. 15 : 14) Ja nendel ei ole tarwis minewikku pöörata, neisse aegadesse, kus Kristus maa peal oli, kannatas ja teotust kandis, waid nemad tundsid omas elus ülestõusnud elawa Kristuse tööd.

Nägid, kuidas hea karjatse rõõmus kuju end nende eluga ühendas ja neid ka elama ja igawesti elama pani, ehk nad surid küll hirmsate walude käes areenadel.

Üleskutse usule

ehk

Kui palju on sul oma peremehele wõlgu?

Egiptuse misjonäär A. Liblik.

(Järg).

V. Raymond Lull — esimene misjonäär muhameedlaste seas.

Tänini oli kõige enam unustatud see tööpõld. Islami algus oli 622 a. pärast Kr. ning esimene ristilipu kandja misjonäär oli neile Raymond Lull, kelle nad wälja wedasid Buugia linnast ja kiwidega surnuks wiskasid — 30. juunil 1315 a.! Senni polnud midagi suuremat tehtud kristlikes kirikuis, et Kristust moslemitele kuulutada ja nii palju kui meil on teada, polnud Lullil ühtki järelekäijat, kunni Henry Marlini ajani. Kui Raymond Lulli waimustus oleks ristikogudusi täitnud sest ajast saadik, tõesti, meil ei oleks täna põhjust rääkida üle kahesaja miljoni muhameedlasest, kes Jeesust ei tunne. Esiti kartis rahwas türklasi, nii et kellelgi polnud julgust nende hulka tööle minna. Kui nad wiimati ometi sõandasid, tahtsid nad mõõgaga wälja astuda, ning ristirüütleina maailm Jeesuse jalgade ette asetada. Aga jällegi tõenes, mis piibel selle kohta ütleb: kes mõõka wõtab, hukkub mõõga läbi! Islami teod olid ristirahwale kui üleskutseks wõitlusele — aga ei wõideldud Jeesuse Kristuse waimus. Raymond Lull kirjutas: „Ma näen mitmetki rüütlit minewat pühale maale teisel pool merd, iseendas nad arwates, et nad selle mõõga abil wõidawad ja Islamist wabastawad, aga nad kõik hukkuwad enne kui nad jõuawad oma eesmärgile. Mina arwan, et püha maa ärawõit-

mine ei wõi ühelgi teisel teel tulla, kui ainult selsamal teel, mida mööda meie Issand Jeesus ja tema apostlid käisid, s. o. armastuse ja palwe teel, kus silmawett ja werd walatakse“. Aga ta oli kui „hüüdjaks hääleks kõrbes“.

Kui meie uue aja ärkamine algas misjoni tööle Carey ajal tema läbi, siis igatses iga usklik paganate ümberpöörmise järele, — kuid nad läksid muhameedlasist mööda. Õige on, et mõnedki tõsised Jumala sulased, kes hommikumaal koguduste hulgas töötasid, ka mõndagi ettewalmistuse tööd muhameedlaste seas tegid, aga asi jääb muutmatuks, et ükski ewangeliseerimata usk pole nii kaua unustusse jäänud, kui Islam. Wõib olla, et see põld liig kõwa ning lootuseta näis olewat, et raskused ja takistused näisid teel liig suured ja ärawõitmatud olewat, et usk oli liig nõrk seitse päewa Jeeriko müüride ümber käia ja et päike liig palaw oli — ja selle läbi jäeti töö kõrwale ja Jeesuse wiimane käsk: õpetage kõiki rahwaid — ei arwatud moslemite kohta käiwatki. Tänapäew on 88 misjoni seltsi juutide hulgas tööl, aga peaaegu ühtki suurt seltsi ei leita Islami wastu wõitlemas olewat. Paljud, kes on laialt ilmas reisinud ja usu asju ning rahwaste elu uurinud, kes suuri raamatuid paganate misjonite tööde kohta kirjutanud, aga nad on möödunud muhameedlaste hingedest. Suur saksa kirjanik, Dr. Gustaw Warneck — näiteks,

kirjutas 600 lehtkülje misjoni tööst paganate hulgas, aga ühes ainsas paragrahwis kirjeldab ta Moslemi tööd järgmise pealkirja all: Wõimatu! Lootuseta! Kas Jumala sõna ka nõnda wiisi räägib? Kas pole see Jumala wäele piiride tegemine?

Juba wanast ristisõdade ajajärgust waatab ristirahwas õppinud muhameedlase peale nii, kui oma kõige wihasema waenlase — ja mitte kui ärakadunud poja peale waatama, keda on tarwis tagasi tuua eksiteelt. Esimesed ristikogudused olid wahest ka niiwäga oma eneste hädadest täis, et nad unustasid seda suurt waenlast wäljaspoolt tähele panna, mis tormituulena üle maade puhus ning arwamata hingi enesega ühes wedas. Mõned mehed, kes nägid seda hädaohtu, seisid hüüdjate häältena kõrbes rahwaid üles kutsudes, et seda hirmust jõge edasiwoolamises takistada. Aga nende hüüdmine ei leidnud sel ajal lahtiseid kõrwu. Siiski

32 aastaselt pöördus ta ümber niisama nagu Paulus Damaskuse teel. Kui ta nägemuses oli Kristust näinud, mütis ta kõik omad pärandused ära ja andis kõik oma raha waeseile, jättes ainult ühe üsna wäikese osa oma naise ja lastele. Selle peale hakkas ta suure hoolega Araabia keelt uurima, ühte orja tarwitades kui oma õpetajat. 40 aastaselt algas ta oma elu tööd. Töö, milleks ta ennast tundis kutsutud olewat ja mille heaks ta oma elu ja aja ning jõu nii suuremeeleliselt ohwerdas, oli kolmesugune: ta walmistas ühe raamatu, mille läbi paganad — aga iseäranis moslemid, ristiusu tõeteele juhatada; ta asutas misjonääri kolleegiume, isamaade keelte uurimiseks; ta läks ise moslemeile Jeesust kuulutama, kinnitades oma kuulutamist oma werega.

Kui ta asjata oli wäsitunud tehes misjoni tööd, muhameedlaste elu Jumala rahwale südamele pannes, läks ta ise nende hulka — omas

Ai-Sofia moschee, endine risti-usu kirik Konstantinoopolis.

hüüdsid ning kirjutasid nad wäsimata edasi — kunni Raymond Lull läks esimesena misjonäärina moslemite hulka. Teised panid sõnu ning läbirääkimisi rahwale ette — tema pani oma elu ette, ja õigusega on keegi selle kohta kirjutanud: ei ole niisugust kangelast terwes kiriku ajaloo leida, kui Raymond Lull, kõige esimene ja wist ehk ka kõige suurem muhameedlaste misjonäär. R. Lullil oli suur ning sügaw armastus, millega oli walmis jagama kõik oma warandus teistega. Tema tõusis kõrgemale, kui ükski teine temaaegne mees, maailmale näidates, mis on usk ühte elawasse Jumalasse.

Raymond Lull on sündinud a. 1235 Majorika saarel Palmas ja saatis mitu aastat Argona kuninga lossis mööda. Ta oli kuninga laulja, wäga austatud ja kõigist armastatud würost, enne kui ta sai oma taewase kuninga alandlikuks teenriks ja saadikuks muslemite juure.

56-mas eluaastas, üksinda — et Jeesust Kristust Aafrikas kuulutada. Tunissi jõudes kutsus ta haritud moslemid ühele konwerentsile ja teatas, et ta olla mõlemaid usu küsimusi uurinud ja olla walmis ristiusku ja Islami kõrwu seades rahwale tõtt näitama. Tema teatamine wõeti wastu ja Islami wastuhakkamised pandi kõik maha ning wõideti ära, mis muidugi suurt wihawaenu äratas. Sultan andis käsu Lulli wangistada, kust ta aga waewalt eluga pääses.

Wihaste tagakiusamiste järele põgenes ta Europasse, aga sinna ei wõinud ta kauaks jääda. A. 1307 oli ta jällegi Aafrikas ning astus Buugia turul kartmatult esile kuulutades Kristust suure hulga muhameedlasile. Jällegi ta läbitungiwad armastuse kutsed Önnistegija pärast löödi wihaga tagasi ja meie armastuspõlew kuulutaja heideti wangitorni, kuhu ta ka kuueks kuuks jäi, sealgi kuulutades neile Kristust, kellega ta iganes kohtas. Ta wabastati

kellegi Genua kaupmehe lahkuse tõttu, kel oli wanaldasest misjonäärist hale meel. Ent ta pidi Aafrikast ära reisima, ja teda hirmutati tapmisega, kui ta julgeks oma jalga jälle nende maale tõsta. Ta läks minema, aga mitte kauaks, sest armastus, mis ta südant waldas, oli liig kange ja ajas ta uuesti wõitluse wäljale. Ta ütles: „Inimene, kes ei armasta — ei ela, aga kes elu — jumaliku elu — on saanud, ei wõi surra“. A. 1314 meie 80-ne aastane misjonäär oli jällegi teel Aafrikasse ja oma wäikese usklike salgakese poole seal. Üle kümne kuu elas ta seal peidus, nendega, kes oli Jeesuse wastu wõtnud, tehes palweid ja aidates neid ning püüdes teisi wõita. Wiimaks oli ta omast üksindusest ja tagasihoidmisest nii tüdinenud, et ta seda enam ei suutnud wälja kannatada; ta tuli jällegi wälja ja esitus turul rahwa hulga sellesama mehena, kelle nad mõne aja eest olid wälja saatnud. Ta oli kui Elias, kes ennast Ahabile näitas. Lull seisis rahwa kogu ees ja tunnistas neile kartmatult Jumala tõtt, neile tõendades, et nad hukka lähewad, kui nad seda tõtt wastu ei wõta ja oma eksiteel edasi käiwad. Ta rääkis suure armastusega

neile terwet tõtt näidates. Rahwas ei wõinud tõele wastu panna ja et nad ei omanud wastust, tormasid nad metsikuina tulises wihas walgejuukselise tõekuulutaja kallale, wedasid ta linnast wälja ja seal wiskasid tema kiwidega surnuks — 13. juunil 1315 aastal. Nõnda sai Raymond Lull esimeseks misjonääri märtriks muhameedlaste heaks. Kuulutades neile Kristust kiwidega surnuks wisatud saada — see oli auwääriline surm niisugusele Jumala mehele.

Siiski oli tema hääl „hüüdjaks hääleks kõrbes“, ja tema oli juhatajaks ning eelkäijaks — ehk tal küll kedagi polnud, kes ta järele oleks käinud. Kõik tema üleskutsumised ja tema elu ning eesmärk näisid kui asjata olewat sel ajal — aga meie, kes praegusel walgustatud 20. aastasajal elame — meil ei ole wabandamist edasi magada, kunas meie usu alustaja ja lõpetaja ja ülem saatja miljoneist põlatakse ja ta ohwri weri jalge alla tallatakse. Meil on suuremad wõimalused ja wabadused käes ristilippu kõrgel kanda, kui meie seda teha tahame, aga meie ei wõida kunagi hingi Tallele, kui meie mitte Raymond Lulli ja Talle waimus ja wäes wälja ei lähe ja üles ei astu. (Järgneb).

Jumala sepikojast.

K. L. Marley.

3.

Tsheho-Slowakkia.

Wabariik. Maapinna suurus 125.000 □ kilomeetrit. Inimesi 14 miljonit. Seega asub 112 inimest ühe □ kilomeetrit, meil Eestis aga 31. Walitsew on slaawi suguharu tshehid ja lähem wenasrahwas slowakid, kokku üle 10 miljonit. Teisi rahwaid umbes 4 miljonit, kelledest suurem osa sakslasi.

Suure rahwarändamise aja, 5 aastasajal p. K., asuwad mainitud slaawi rahwad siia. Ka nendegi saatuse on olnud raske ja tume teiste rahwaste walitsuse all, kuid, ei puudu ka ilusad iseseiswuse õieajad, mis wast wiimase ilmasõja järele on täie õiele lõõnud. Aastasadade jooksul on nad wäsimata oma iseseiswuse ja omapärasuse eest sõdinud. Praegu on nende riik paremas järjes, kui ükski teine uutest riikidest. Tõõkad, loomuliku terawa mõistusega ja elawa ettekujutus wõimega, omandawad nad ilma suurema waewata wõõraid keeli. Kultuuriliselt on tshehid kõrgel, slowakid aga tagapool.

Usuliselt on need rahwad tugewa Rooma kiriku mõju all püsinud. Hiilgawa tähena paistab kesk pilkast katoliku õõd „kuldne ajajärk“ (1410—1620), kus ewangeliumi waadetega kuulus Huss oma poolehoidjate ja järelejäijatega wägewat waimulikku liikumist ellu kutsus. Järgnes raske ja werine tagakiusamise õõ. Huss astus lauldes ja Jumalat kiites tulliriidale, nii samuti sõber ja kaastööline Hieronymus Praagast. Toores wägi ja wõim kustutas küll siin piibli walguse, mis aga peagi kustutamata leekides Lutheris ja Kalwinis lõkkelé löi. Praegune waimuliku elu seis oleks üldjoontes wast järgmine:

Rooma katoliku kirik kahaneb tugewasti arwuliselt, liikumise tõttu, mille hüüdsõnaks on: „Roomast lahti!“ See liikumine kannab rahwuslikku ja waimlist laadi ühtlasi. Nagu igalpool Rooma katoliku kirikus, kannab ta ka siin waimulikku surmamärki. Ta ainsad eluawaldused on wäljine wormiteenistus ja õnnistus jänus tehtud wälisteod, kuigi ka siin tõsi otsijaid hingi leidub, kes Lutheri wiisi tüdimata tegude teenistuses rahu hukkamõistjale südametunnistusele otsiwad. Neil

on oma ülikoolid ja waimulikkude seminaarid. Pearõhk on siin kirikus pandud liturgilisele Jumalateenistusele, mis küll meeleolusid loob, aga elu jõuetustest üle ei aita. Jutlused lühikesed ja needki tihti teisi hukkamõistwad. Teatud aegade ja tarwiduste järele tunnistatakse preestri kõrwasse patud (Ohrenbeichte). Wiimane määrab eksitusele wastawa karistuse, mis harilikult mitmekümnekordses Isameie wõi muus palwewormi lugemises, wõi jälle annete andmises seisab. Piibli lugemine on ainult preestri lubatud, sest harilik surelik ei wõi seda mõista. Kiriku surnud oleku ja tugewa Rooma poliitika tõttu ongi lõhe tekkinud. On olemas ka noorsooühingud ja turniseltsid.

Tsheho-Slowaki rahwuslik kirik on sellega sündinud. Temal on juba ligi üks miljon liikmeid. Kuigi alles mitmeti katoliku mõju all, on tugewa kalduwusega ewangeliumi usuliste poole. Jutlused, kui ka kõik kirikuteenistus, peetakse rahwakeeli. Piht on üldine. Praegu on ta Wene ehk Greeka õigeusu kirikuga liidus, rõhkem rahwuslikul kalduwusel, kui usulisel. Õpetus pole veel lõpulikult selginud, alles saamisel. Kogudused otsustawad kõik häälele enamusega. Mõnel pool on ka tõsist waimuelu märgata ja wõib loota, et ka edaspidi suuremad ärkamised tulemata ei jää. Igatahes on see suur liikumine Rooma kirikust wälja, kuna mujal Rooma kirik aina uut pinda leiab.

Ewang. Wennastus kirik on huwitaw nähtus, kus lutheri usulisel ja reformeeritud wõi Kalwini õpetuse järelejäijad on ühendatud üheks kirikuks. Muidugi meil ei tule siin mitte täit õpetuse kokkusulamist, waid ainult ametlikku ühisjuhatust mõista. Mõlemad kirikud on ühes liidus, ühe juhatusel. See on aga ka ainult Böömi ja Määri maakonnis nii. Nende hulgas tuleb ka tõsi usklike ette, ka õpetajate keskel. Usklikkude ringkondade agara tegewuse eeskujul on ka rõhutama hakatud siin wiimase paari aasta jooksul sisemist elu. Peetakse piiblitunde ja kõnekoosolekuid. Pühapäewakoolid, kui ka noorsooseltsid on asumisel. Usklikkude ringkondade wastu sõbralikud.

Praegas on ülikool ja kesk- ning algkoolid. Liikmete arv umbes 200.000.

Waba kirik ehk wennaste kogudus, mis lahus tuleb hoida meie tuntud Hernnhuti wennaste kogudusest. Asutanud on seda Ameerika Kongregatsionalistid (American Board). Liikmete arv 4.000, uuestisündinud, waba-waatelised Jumala lapsed. Töökas hulgate, kes hoolega kutse ja noorsoo koosolekuid korraldab. Ristimise küsimus on waba, mis jäetakse igaühe südametunnistuse hoojeks. On noortemeeste seltsid ja suured pühapäwakoolid. Oma lehed, niisama annawad nad waimulikku kirjandust rohkesti wälja. Karskustöö on wiidud läbi. Rahwatung on iseäranis wiimasel ajal suur nende koosolekuile. Tuntaw tööliste puudus. Mõnelt poolt heidetakse neile eneselugupidamist ette.

Baptistide liikmete arv umbes samagi suur kui wabakirikul. Rahwa poolt lugu peetud. Neil on hulk häid kõnemehi, iseäranis äratuskõnelejaid, sellepärast peawad tihti suuri äratuskoosolekuid. Noorsoo töö on hästi organiseeritud ühisseltsides. Asutati seminaar. Kirjastusäri annab traktaate ja waimulikke raamatuid wälja rohkel arwul. Läbikäimises teiste usklike ringkondadega sõbralikud. Juuretulek nende kogudustesse on pea ilma wäljawõtteta otse katoliku kirikust. Siingi kiire kaswu juures tuntaw töötegijate ja juhtide puudus. Rohket aineliselt toetust leiawad Ameerikas asuwate tshehide poolt, kes samagi usku. Joo wastawate jookide joomine on täitsa keelatud, kuna suitsetamises wabamal alusel ollakse.

Methodistid on alles hiljuti mõni aasta. Ei ole mul ka korda läinud teada saada, missugused methodistid need on, kas piiskoplikud kui meil, wõi mõni teine wool, sest nad lagunewad 17 liiki. Nii palju on mul korda läinud kuulda saada, et umbes sarnaselt töötawad kui eelmisedki kaks kirikut, ainult rohkem pealiskaudselt ameeriklist moods. Ka neilgi on rahwa juures lahtised

uksed. Praegu on nende liikmete arv 2—3.000. Uuestisündimise piir on lõtw. Noorsoo töö on saamilisel.

Böömi wennad. Hussi aegiste Böömi ja Määri wendade järeletulijad ja pärastise Zinzendorfi wennaste koguduste mõtte edasikandjad. Lahkudes omal ajal katoliku kirikust, asusid nad metsadesse ja koobastesse elama. Ajajooksul wõitis karskem wool ja nad organiseerusid. Kui „Kristuse käsu wennad“ hoidsid nad end kindlalt mäejuhtluse poole ja keelasid oma poolehoidjale ja liikmeile wande igal kujul, sõjawäeteenistuse ja riigiteenistuse kohad, Waldenseeride eeskujul, kelle ülejäänused nad oma hulka üles wõtsid, nõudsid nad oma liikmeilt kõlblist ja südamlikkude elu, mis juures tihti ka sattusid üleliigsesse käsumeelsesesse kitsikusse. Ohtusöömaega pidasid waimulikult. Luther laitis nende sakramentide 7 jaotust. Smalkaldi sõjas ei teinud nad sõjateenistust, mis eest neilt kirikud wõeti ja paljud teistesse riikidesse põgenesid. Raske tagakiusamise aegus 30-aastasest sõjas ja pärast seda läksid muist katoliku kirikusse tagasi, kuna teised kõik põgenema olid sunnitud. Alles Zinzendorfil läks korda nende koguduselu tõsta ja uuendada. 16. aastajal oli neil ligi 400 kirikut, kõigile tagakiusamisile waatamata. Praegu on nende liikmete arv waewalt 1.000. Kord nii õitsew usu elu on nüüd külma ortodoksi wajunud. Wiimasel ajal on siiski rõõmustawat ärkamist omaseas märgata, palju ka Hernnhuti wennastekoguduse uuel ärkamise mõjub Saksamaal.

Darbyste on siin kõigest 3—400. Eluawaldusi suuri pole. (Waata „Noorte Elu“ Nr. 4/5. 1922. Darbystid).

Adwendiste on ka kõigest mõni sada. Nagu igal pool teewad nad ka siin agaralt oma käsumeelist kihutustööd kirjanduse ja kõnekoosolekute teel. Edu ei olegi suuremat ühtegi.

Pääste armee on wäike, ent töötab pealetungiwalt. Elu wõrdlemisi pealiskaudne.

Mida jutustas mulle oja.

Oli ilus pühapäewa hommik, waikne rahu täitis maad. Sooja päikse kiirte eest kadus walge härm, nagu poleks teda olnudki, — linnude laulu olid kõik paigad täis. Ma astusin waikides loodust waadates jõe kaldadele, halli kiwi peale, kuhu istusin — mul oli hea olla kristlikku kirjandust lugedes ja seal juures ka woolawa oja tasast wulinat kuulates oli wäga armas — süda tänas oma Loojat, et tema igale asjale oma tee on walmistanud.

Wiimaks jõudis woolaw wesi mu waadet ainult oma peale tõmmata. Wesi woolas ruttu, ruttu nagu hirmu aetud, nagu eesmärgile tõtates, kui kipuks hiljaks jääma. Ta ruttas see peale waatamata, et mina temale wõõraks tuln, kõigest juhtumistest tähele panemata, mis tema ümbruses sündis, ruttas ta edasi.

Natuke maad edasi wõis ta suure töö ära teha; ta weeretas suurt wesiratast ringi. Ka minu sees tegi ta palju tööd, ta õpetas mulle palju: ta andis mulle armast eeskuju usuelust, sest ta woolas ruttu — ja ka minul on waja rutata, sest wiis neitsit jäid hiljaks oli ostmisega. Oh kui palju hädakisa, kui hilja, hilja!

Sellepärast kõigest juhtumistest tähele panemata edasi, kui kergesti wõin ma hiljaks jääda, kui hakkam tegemist tegema selle maailma asjadega, kui palju wõib see mu tööd takistada, kui natuke maailma asjade juure peatama

jään. Jõgi oma tähelepanemata ruttamisega paneb suured wesirattad liikuma ja walmistab see läbi paljudete toitu. Oh kui palju on hinge nälga, ehk küll see suur waranduste ait, piibel, kõigil käes on, aga seal peawad usklike wõtma ja otse kui peeneks jahwatama, et seega näljatseid hingesid toita, et nad elu ja jõudu oma hingele saaksid ja wiimaks neist ka täiskaswanud, iseseiswad inemesed saaksid. Kui palju hingesid jänunewad elawa wee järele, aga ainult woolaw wesi kõlbab joogiks, sest et ta ühte järgi allikast uut üles toob, aga seisew wesi on kõlbmata, sest ta on kõiksugu pisielukatega täidetud ja sünnitab haigusid. Just nii ka usuelus ainult need, kes ise igapäew ruttas Tema tulemise päewa poole tõttawad ja oma elu allika Jeesusega ühenduses on, Temast armu, armu peale wõtawad, need wõiwad ka teiste hingede jänu kustutada ja nende läbi woolab ka elu teistesse.

Kui palju on haigeid hingesid, kes seiswa weejoomise järele põewad, wäga kahju, et hinged, kes ise teisi püüawad joota, mitmed maailma asjadega nii on seotud, et neil aega pole Jeesusest elu ja jõudu wõtta, siis kaswab nende sees omad arwamised, oma elu wabandamiseks ja nad annawad neid teistele edasi, mis otse kui pisielukad wäga ruttu kaswawad ja nii tuhanded hinged selles haiguses põewad. Oh et

iga usklik ja weel iga noor, wõiks olla kui ruttuwoolaw wesi, mis alati selge ja puhas, täis elu jõudu, mis Jeesusest ta sisse keeb. Oh et iga usklik noor süda wõiks olla kui kewadine päikse kiir sellest suurest armupäiksest

Jeesusest, kelle paistel külmal härm kaoks ja jäätanud südamed haljendama hakkaksid ja otse kui loodus uue elu wilja kannaksid. Siis wõib Halleluuja hõiskamine südant täita, kui linnu laul kewadises looduses. Johanna Elend.

Palwe öös.

Taas jätame kasarmu, kus läbi elatud palju halbu päiwi. Lähme üksikusse paika.

Üle lageda platsi sammume. Hämar ja niiske on hiline õhtu. Õhtus kumab nõrgalt taewakaar, ülewal aga tormawad pilwerängad tuule aetud üle taewa. Wahete wahel näikse kuud paistwat pilwede keerus. Hulub tuul.

Oleme jõudnud tühja mahajäetud maja ette. Sammume üles treppidest ülemisse awarasse tupp. Siin puuduwad aknad, akna awaustest haigutab sissejõudwa öö hämarus.

Tühi maja... unustatud inimestest, koletu, õudne — siin oleme leidnud ihaldatud waikse paiga, mille oleme muutnud templiks. Sügawaid silmapilke wõime siin palwes oma Jumalaga läbi elada. Ja tänagi kostuwad Nikodeemuste sammud ja südames pakitseb igatsus nägematuses Temaga — põlatud Jeesusega, — kokku saada. Siin kantakse sügawamad südame saladused wälja ja ustawama sõbra ette puistatakse ärapeidetud igatsused, kurbused ja rõõmud. Hämaral ööl kantakse ohwer altarile Leewi

poegadest, ning peagi tõuseb mahajäetud maja ülemisest toast palwe ohwer üles.

Wäljas hulub tuul, tungides akna awaustest sisse ja sajab wihma wastu katust. Pisarate paljus, wihma hood ei suuda küll siiski ohwrituld. Ikka enam süttiwad leegid — kord waikselt rahuliselt, ehk jälle kirglikes nuuksumises selles tormis waikuwad palwe sosistused ja wääramata tõuseb üles palwe — ei seda suuda muuta wälised tormid, ei suuda masendada wihma hood — ikka üles aujärjeni!

Sagedasti neil silmapilgel, kesk tormisid pidutseb hing ja süda tunneb sügawat wõidu rahu... Rahu! — waiksena, täis sügawat piiramata rahu kuuleb Elia mässaw, tormidest nõrgestatud hing Jumala häält. — — — —

Jälle lahkume. Astume alla treppidest, kui waimud igaüks oma paika minnes, kandes palwelikku rahu hinges.

Ülemisse tühja tuppaga asuwad öö warjud ja akna awaustest wahib sisse õudne öö hämarus. P. S.

Soniwal ööl . . .

Sinendawalt taewawõlwil saadab alla
Omi kiiri metsateedel kuu...
Salaliku walgusega waikse waimewalla
Üle ujutawad kiired kahwatud.

Widewiku warjud libisewad tasa
Nõrgalt walgustatud metsateel...
Minu salawalul tummalt tundwad kaasa,
Hing kui waikses palwes tummal ööl.

Vaikne öö... Ju rahu hingab ilm,
Une tiiwad langwad üle maa,
Loodust walwab hele tähte silm...
Öö! Kui mõistatuslik oled täna sa!..

Tummalt seisab walge ristikeste rida.
Nende warjud walgel müüri liiguwad...
Salakartust tunneb üksik süda!
Öö! Su warjud täna koledad!!!

Valged templi müürid tasa kuulwad,
Mis neil sosistamas sügisene tuul,
Wägewamast metsa kohast aga kostwad
Neil kui walu hoigamised tardund suul.

Rahwas läinud... Tempel waikseks jäi...
Helid kadusiwad laia wõlwi all...
Pühad pildid widewiku warju jäid.
Eksiw wari püüab katta Kristust risti peal.

Kõrgest aknast paistab hele tähte-sära,
Tema kannatawat nägu walgustab...
Huuled kokku litsutud on raskes walus,
Pilk on kuninglik... Ta sala kannatab.

Tumedate widewiku warjudega
Armastuse Jumal üksi jäi...!
Weres ilm läeb hukka, mitte aru saades,
Mida Tema surm neil kaasa tõi... N.

C. E. liidu juhatuse koosolek 24. juulil 1922.

Rakles Woldemar.

Seekord tahaksin ühest liidujuhatuse koosolekust oma noortele sõpradele kirjutada. Laiemale hulkadele on need koosolekud ikkagi nagu

katte all ja teadmata, mida seal tehakse — wahest ainult mõni tegelik samm räägib, et ikka koos käiakse ja asju aetakse. Liidujuhatuse liikmete

koosseis usu-seltsi nimetuste poolest on mitmekesine, neli usu seltsi on esitatud. Tuleb arwamine, kuidas need neli, igaüks oma waatega koos wõiwad töötada — ega seal wist muud pole kui sõnelemine ja mitte üksteise mõistmine.

Kuid ei! Peame tunnistama Issanda auks, et seda ette pole tulnud, omale wõinud wennalikus armastuses, ühendatult, käsikäes töötada. Kõik on seni hästi läinud. Ja meie soow ja igatsus jääb, et ikka nii edasi wõiksime minna — siis on ka Jeesus oma õnnistustega ligi. See peab ka nii olema; Jumala lapsed peawad üksteist armastama ja mõistma, sest kõigil on ju ühine eesmärk.

Oli asju kogunud, mille üle oleks waja olnud rääkida. Selleks tarwis koosolek ära pidada — leidsime kohasema seda Noarootsis teha, — w. Tannebaumi lahkkel wastutulekul tohtsime sinna sõita; w. Marley sõitis mõned

Teiseks nais-reisisekretääri ehk reisija-õe küsimus. Et suur enamus ühingute liikmeist õed on, siis oleks tarwilik, et keegi õde neile mõneski küsimuses kasuks wõiks olla. Seda on ka wälismaal ära nähtud, kus ka reisijad-õed ametisse on pandud — nagu Saksamaal. Olime sellest küsimusest üksikult ennem rääkinud ja palunud, ja nüüd wõisime seda lähemalt koos läbi arutada. Leidsime selle tarwiku olewat ja esimeses järjekorras oli meil õde Ilse Laas—Pärnu C. E. Ühingu. Asja tõsidust tundes ja Issanda tahtmist otsides, jäime enne kui otsustada, palwesse — pärast wõisime seda rõõmsa südamega teha. Õele wõime omalt poolt wõimaldada tüheksa kuuse õppimise Saksamaal piiblikoolis ja paari kuuse reisimise seal sealsete reisijate-õdedega — pärast seda tuleks õel usu peale tööd alustada, sest liidul praegusel korral mingit kindlat palka pole lubada, kuigi

Jeesuse armastuse ahel.

C. E. liidujuhatuse liikmed Noarootsis wiibimise puhul, pahemalt paremale poole:

K. L. Marley — Ew. kristlane, F. Tombo — Methodist, J. Peipmann — Baptist, E. Tannebaum — Lutheri kiriku õpetaja ja J. Laar — Sinise-Ristlane.

päewad warem, mina 22. juulil. Pühapäewa kasutasime selleks, et käisime Sutlepas ja Niiwis, kus koosolekud olid.

Esmaspäew oli koosoleku päewaks määratud. Hommikul terwitas meid ilus päikese paiste — Jumal oli selle meile kinkinud — et seega meid enam rõõmustada. Kella 1/211 paiku jõudsid ka w. w. Laar, Peipmann ja Tombo Haapsalust siia. — Rõõmus oli kokkusaamine.

Wõtsime kohe suures wanas kirikumõisa saalis aset (kirikumõisa ehitus on ligi 300 aastat wana) ja alustasime tööd. Kõige esimesena oli arutusel soomlaste wõõruskäik, nende wastuwõtmine; kõik tegelik asi. Ligi kaks tundi weeres selle juures mõõda, muidugi mõista kaldusid rääkimised ka teiste asjade juure. Tegime wäikese waheaja ja asusime aeda ühe suure pirnipuu alla koosolekut edasi jätkama.

teeb, mis wõib. Loodame et õed ka selles wastu tulewad ja õde igade pidi toetawad.

Järgmine punkt: reisisekretääri küsimus. Noorte poolt on ikka küsimusi tulnud, kus on meie reisisekretäär, raha saadame, aga wenda pole näha. — Tõsi! Wend Tombo, kes reisisekretäär möödunud aasta lõpul oli — läks Saksamaale õppima, nüüd sealt ära tulles aga pakutakse talle Methodisti koguduse poolt koht. Et ta pole weel otsustanud, kuhu poole tööle jääda, seepärast ei ole ta ka reisimist alganud. Wend palus weel selleks mõtlemise aega ja lubas kuu jooksul kindla wastuse anda.

Jälle oli umbes paar tundi ära kulunud, kui küsimustele kriipsud alla wõisime tõmmata. Nüüd tegi meile waheaja lõunale kutse. Wenna-õe Tannebaumide poolt oli kena lõuna walmistatud. Lõuna lauas weeres jutt ja arutamine edasi.

Pärast lõunat asusime aasta koosoleku arutamisele, milles ka wend Klanmann, kes w. Tannebaumi juure wõõrsile oli tulnud, meid oma kogemustega aitas.

Aasta koosoleku päewadeks määrasime 27. ja 28. detsembri.

Esimene päew oleks tegelik osa, mis algaks punkt 9 homm.

1. Aasta koosoleku awamine.

2. Aasta koosoleku juhatuse walimine.

3. Saadikute wolituste läbiwaatamine.

4. Terwitused ja lühikesed aruanded üksikuult ühinguilt.

5. Aruanded:

a) Juhataja, b) sekretääri, c) laekahoidja, e) reisijate, d) rewidentide ja e) „Noorte Elu“ toimetuse poolt.

6. Liitu uute ühingute wastuwõtmine ja mahakustutamine.

7. Referaat w. K. L. Marley. „Meie C. E. töö puudused ja väljawaated“.

8. Wabad läbirääkimised.

Õhtul waimulik koosolek.

Kõned:

1) Komistuskiwid noorte usuelus.

2) Lahtine ja kinnine piibel noorte elus.

Teine päew oleks waimulik osa. Algas kell 10.

1) Algussõna, palwe.

Kõned:

1) Noorsoo ühingute sisemine elu.

2) Noorsoo ühingute töö.

3) Puhas süda.

Kõnede järele lühikesed läbirääkimised.

Pärast lõunat 4—6 piiblitund.

Õhtul kella 7 „Noorte õhtu“.

Oli kawa kokkuseadmine lõpul, tundus juba wäsimust. Armastajad käed olid jällegi laua katnud ja meid kutsuti kohwile. Kohwi lauas läks töö weelgi edasi. Lõpuks wahetasime weel mõtteid „Noorte Elu“ üle ja siis hakkasime äratulekule mõtlema, sest w. Tombo ja Peipmann tahtsid juba õhtu linnas olla.

Umbes kella 7 paiku pärast 8 tunnilist kooswälbimist lahkusime wenna juurest jättes jälle-nägimiseni jumalaga, istudes siis kahehobuse sõiduwankrile — ja peagi kadus Noarootsi kirikumõis meie silmist.

Kena suwe õhtu — sooja õhtu tuule saadetud jõudsime randa, kust purjeka palkasime ja sõitu Haapsalu poole algasime. Haapsalu rannale jõudes silmasime w. Mathieseni, Baptisti Noorsoo Ühisuse esimees, oma paadiga. — Peagi kohtasime. — Wana sadamas läksid w. w. Tombo ja Peipmann koju — kuna me ülejäänud w. Mathieseni paati asusime.

Nagu walge luige seljas istudes sõitsime lahes, trehwates ka teist paati, milles ka noored wõitlejad, nendest ka üks Soome weli.

Kaunis oli nõnda mööda waikist weepinda sõita, kosutud waiksest merituulest, kantud Jumaliku armust ja rahust. Neid walgeid luiki oli ju palju, kuid kõik ei kannud sarnaseid lapsi, kui mõned — Jumalalapsi.

Päikene loodenes. Weetlew oli ka wesi, nii meelitaw enesesse ja kuidas ilma jääda sest mõnust, mis ta meile wõib ja tohib pakkuda. Mis muud kui paat parajasse kohta ja ankru — ning ujuma. Et Haapsalu laht madal, siis on wesi ka wäga soe.

Pärast ujumist weel üks ringsõit. Kena waade on merelt Haapsalu peale. Puie wahelt paistis ka uue Methodisti kiriku kuldrist, mida loojenew päike kui tähte särana pani.

Oh wõiksid ka meie Methodisti wennad ja õed seesugused heledad tähed olla ja särada keset pimedat ööd.

Trehwasime weel paati Jumalalastega. W. Marley ja Laar lahkusid — asusin weel uude paati ja sõit läks edasi lahtise mere poole — päikese poole, see aga waos ja oli end peitnud halli pilwe loori, nagu olles kurb selle üle, mida ta päewal inimese lastest paha näinud.

Lõppes ka seegi sõit — ja peagi wõttis waikne suwiöö meid kõike oma kaissu.

Lõpuks tahan tänada meie Issandat Jeesust, et tema meid omas armastuses on lubanud töötada ja meid on õnnistanud. Ja oma noortele sõpradele jääks palwe, et need omis palweis juhatuse liikmete peale mõtleksid, et need tööd Issanda tahtmise järele wõiksid teha — Issanda auks, teiste kasuks ja enda rõõmuks.

Xiri.

Lääne-Nigulas.

Kallid noored sõbrad Jeesuses! Teile annan sooja kätt armastuses terwituseks. Teile ütlen noored sõbrad: olge tulised waimus, weel on aeg, kus midagi wõib teha. Ürge olge kui proheweti poisjs Reas, kes Sunemi naise poja furnu-teha peale proheweti käsul Saue pani ja koha elu ei märganud, tagasi tuli teda jättes. Waid, et meie oleksime Eliisa sarnased, kes uuesti läks, lapse peale heitis ja Jumalat palus, kuni lapse ihu soojaks sai ja seda pidi ta mitu korda tegema, kuni ta aewastama hakkas ja ellu tõusis.

Armjad! Meie kodu, Cesti, on sarnaseid furnuid täis, kas me ka Reasi sarnased peame olema, kes ütlewad, mis neile wõib parata.

Armjad noored sõbrad, paluge Jumalat, et ta teile kingiks päästja meelt, et meie neid nii ärakülmelanuid soendama hakkaksime, neid õrutama, armastuses ligenema, kuigi wastu-armastust sinult pole loota. Oh teeme nõnda kui prohewet tegi 2 Kuning. r. 4 : 24—36. Küll me siis ka leiame, et mõnegi juures elu on märgata, kui juba aewastuse asemel mõni palwe sõna wärsiwail huulil kõlab, ja kui siis need rasked filmad waesel tõusjal kolgatale keerame, siis wõib ta elu saada — igawesti.

Noored sõbrad — häbi meile, kui meie süda ei kihwataks, kui meie kõrwad iga päew salgamist ja Jumala teotamist kuulawad ja Jisraeli Jumala nimel sõtta ei astu, kui noormees, kes wendabete leiba wiis ja wägewaid wiliste Jisraeli

Jumalat teotamas kuulis — ja koe hirmunud kuningat trööstis: „Argu lõppegu sinu süda ära!“ Kas ta häbisise jai? Oh ei! Bastane oli wäga täis julgust, raudriietis.

See noormees wite lihtsa lingu kwiiga oli Jumala nimel tema wõtja.

Sõbrad, kui ka meilt iga päew küsitakse, kus on su Jumal, ära kofku kui Saul. Kui kurat ennast kui wilstide koljat sinu silme ees wõitmatuna ilmub — ära kofku! Kui see noormees wite kwiiga seda wägimeest lord wõitis, oh kui palju paremad sõjariistad on meil — wiis werist haawa, sõdame paunas. Oh wista nendega. Lase Jisraeli leeris rõõmu laul kõlada!

Kuule noor, kas sinu läbi ei wõiks ka Jumal austatud saada kui Taaweti läbi Tanmee orus, kui Taanieli läbi Baabelis, et ka mõnigi Nebukartneetjar wõiks õelda, kui su

lannatustules taewa poole kõnnid — ja oled elawa Jumala sulane.

Kallid sõbrad, meie Jumal on wäär t, et teda austada. Ära wabanda, mul pole selleks andi, sul on neid, tarwita aga.

Argu keegi oma usku kaotagu, ega Jumal minu läbi midagi ei wõi teha. Ei see pole armas Jumala meelest, wõib olla, et just sinu läbi tahab Jumal midagi teha. Ole kui noor prohwet, kes ütles: Isand saada mind, puhasta minu huuled serawimi sõdga, tarwita su wahwamat päilist.

Uff on see wõimus, misla meie maailma ära wõidame. Ma littleksin, ärge heitke ära oma julgus, mis juure palga faab. Ebr. 10:35.

Südamlikus terwituses
teie wend Tintse.

Seated.

Portugaaliaft. Omas mai kuu ringkirjas teatab C. E. Euroopa liidu sekretäär õp. Sawin oma reifiläbielamistest Portugaalias. Kofkuwõttes oleks wast järgmist öelda. C. E. tõi on juba aastal 1903 Portugaalias alustatud. 5—7 miljoni portugalia elaniku seas on waewalt 5000 ewangeeliumi usulisi. Katoliku kiriku raste furwe all on tõi aeglaselt edasi nihkunud. Näidid olbi koos illemealise liidu loomise juures. Eftitadud olid Methodistid koguduste C. E. saadikud Presbyteriaanide, Inglis-piiskopliku kiriku ja Lutheri kiriku C. E. noorsoo-felstide saadikud. Walitjes üksmeel ja piha waimustus. Kongress jättis lootusriika mulje. Üleüldse oli 30 saadikut ilmunud. Waewalt ostame omale ette kujutada, kui raste meie noortel wendadel ja õdedel sanafel maal, mis täitja katoliku kiriku kants, on tõiõtada. Eesti noored wennad ja õed toetame neid oma palwetega! Nii kui nende liidujuhataja aadressi saame, läkitame kodumaa liidust neile soemad terwitused Isandade.

Hiina usklik kindral Feng-Yu-hsiang, kes praegu edulalt wõitleb Hiinas mäsajate wastu, on üks tulisematest krist-lasteft ja soemateft C. E. sõbradest. Oma ohwitseride keskel afutas ta juba aasta wite eest C. E. ühingu. Kindral paneb iseäranis suurt rõhku selle peale, et tema ohwitserid saafsid kaswatawate headets ja tulisteks kristuse kuulutajateks ning waimulikkudeks juhtideks, kes wõiksid siis edurikkalt paganausku soldatitele armuõnimeid kuulutada. Et selles suur edu on olnud, näitab see, et Feng-Yu-hsiangi 10.000 sõdurist üle poolte juba kristlased on — ja seda paanlikel maal.

Üks efsimine aft, mis kindrallile tead ümberpõermisele näitas, oli ühe naismisjonääri ennaftohwerdaw tegu polse-rite mäsfu ajal aastal 25 tagasi. Kui mäsajad polserid ühte kofha sisse tungisid, kus hull misjonääre warjus oli, läks see naismisjonäär mäsajatele wastu ja pakkus oma elu, et aga teised elama jääksid. See julge ja ennaftohwerdaw tegu mõjus nii kindral Fengi peale, kes siis alles noor wabatahtlik soldat oli, et ta uskuma hakkas, et peab ikkagi mingifugune tõe ristiusus olema, ja ta ei wõinud seda millagi ära unustatada.

Inglise suurem ilmlik leht „Times“ mäsajaja Tsing-tfo-lini lödmist kirjeldades ütleb, et walitus on wõidu eest wõlgu kindral Feng-Yu-hsiangile, kelle wäed Hiinas kõige paremad olla. „Sel ilmlikul kindralil“, kirjutab leht muu seas, „on alati Usu Testament tasteru ja ta läib oma soldatitega kui piihapäewatooli õpilastega ümber“. Peab tunnistama, isfab leht juure, et selle kindralli wäed hästi distsiplineeritud ja inimlikud, mis müidu Hiinas haruldane.

Safamaa kõige juurem noorte meeste feltide liit on katoliku kirikul. 3600 felti, 250.000 liikmega. Organiseeritud on liit hästi, 13 ofafondiline juhatus ja omad majad. Imelik ka siingi on wähe kõrgema haridusega mehi, kõigest 5% üle-üldiseft liikmete arwust. Seltfides on efsimesel kohal lõbus kooswõibimine, sport ja teadus, millele püütakse lihtfeste Jumala sõna lugemiste ja palwete läbi anda kristlik warw.

Pääste-sõjawägi tõiõtab 42 keelel, 70 maades ja annab 24 keelt 82 ajakirja wälja. Ohwitseri ja teisi, kes pääste-sõja-wäe poolt ülewal peetatse, on 25.000. Koolides õpiwad praegu 17.000 noort inimest, kes end walmistawad tõi tarwis pääste-

sõjawäe ridades. Teatawasti tõiõtab mainitud Jeesuse sõja-wägi ka suurel wiisil heategewal alal. Neil on 1276 heate-gewat ajutus ja 751 kooli.

Misjoguste rahwaste juure ei ole ewangeelium veel mitte tunginud? Sellele küsimusele wastab direktor Haar-beel järgmiselt: On palju maid maailmas, juured rahwa-hulgad, kuhu misjoni veel korda ei läinud tungida. Kus pimeduse wõimud nii kindlalt püfiwad, kui ei oleks Jeesus iial furnud ja ka neid rahwaid ära lunastanud. Nasta-kiimnete pikkuse misjoni tõi järele peab ilka veel Afta ja Aftrika kettmaid misjoni maadeks arwama. Kest-Aftas on maakond 35 miljoni elanikuga, Aftikas wähemast 50 miljoni, peale selle veel mitmed teised maad, kuhu veel iial ewangeelium kristuse armastuseft ei ole kostnud. Umbkandfult arwatakse maateral 1500 miljoni inimest, kelledest kristlikkudeks (mitte usklikkudeks) üks kolmandik wõib arwata. Rooma kato-liku usku 250 miljoni, Kreeka õigeusu kiriku 100 miljoni, Ewangeeliumi usulisi 150 miljoni. Kaks kolmandiku aga maailma rahwastest: paganaid 800 miljoni, muhameedlast 180 mil-joni ning juute 10 miljoni. Keed kohutawad arwed tuletawad meile tõiõfult meele Jeesuse kasku: Minge kõige maailma ja kuulutage.

Sel ajal kui ristirahwa hulgad tihti peawad koduõda omawahel surewad wäljas miljonid, kes iial ei kuulnud ära-rääkimata Jumala armastuseft, mis ilmus Jeesuses.

India kaswaw kirik — 20-ne aastafaja ime. Kristliku kiriku seisukord Indias on meie päwil aft, mis peaks meie siidametes palawat tänu tunnet Uooja wastu äratama. Seda wõib tõepoolest kirjeldada, kui suuremat 20-ne aastafaja imet. Kristlik kirik on seal 30% wõrra suurenenud. Wiimafel ajal on hulgaline ristiusku astumine päewakorral. See tähendab, et terve hull rahwast, näitels, terve killa, wahest kimmme — paarkimmend killa oma saadiku läbi awaldawad soowi pagana usku maha jätta ja kristuse järelejäijaks hakata. Harilikult on ümberpõõrajad kõige madalamast seisust pärit, keda Indias üle 90 miljoni. See hulgaline ristiusku astumine on käimas üle terve maa kõigi kristlikkude kirikute tõiõpõldudel. Nii Methodistid, Shoti, Ameerika presbyteriaanlaste, Baptistid, kui ka teiste kirikute läwel seiswad sajad tuhanded inimesed paludes juhatusi, ristimist ja kirikusse wastuwõtmist. Misjoni feltid seifawad suures rastustes, iga üffik hing õpetatakse enne üffikult ning katsutakse läbi ja alles siis mõne aja pärast wastu wõetakse. Praegu puudub tarwilisel määral tõiõtegiid, aga usume et Isand oma wiinamäele abi saadab.

Serbert Halliwelli järele.

23. juulil õnnistati Saapjalus Methodistid koguduse kirik piiskop Nuelsen poolt sisse. Kirik on wana põhjastiilis ehi-tatud. Annaks Isand, et need ruumid ka paljudele õnnistu-feks wõiksid olla.

Soome C. E.-lastel oli soow 15. augustil meile killa tulla — niifamafugune soow oli ka meil siit poolt sinna minna. Kuid Isand on arwanud teifti, nii et mõlemilt poolt reifid tänawu ära on pidanud jääma. Kui Isand lubab, tahawad soomlasted tulewa aasta tulla — niifama tahafime siis ka nende poole sõita.

Mõndasugust.

Kahetja miljoni naelsterlingi on pärinud keegi õpetaja, kes kord üht langenud tütarlast Jssanda juure on juhatanud. Kui kord see õpetaja nooremehena Chicago linna wäsemates osades Jssanda armastuses aetud misjoni tööd tegi, palunud temalt kord uulitsal keegi noor langenud tütarlaps „mõne penci raha wiina jaoks“. Ta rääkis tütarlapsesega tema hinge õnnistusest ja küüsis, kas ta peab tema eest paluma, mis peale tütarlaps ainult pilkawalt naeris. Aga mõne tunni pärast ilmus see tütarlaps hingepeinast aetud tagasi, ning õpetajal läks korda teda kõlwatumast elust wälja aidata ja ka tema wanemaid niipalju liigutada, et nad langenud tütarlapses jälle wastu wõtsid. Tütarlapses isa sai aastate jooksul põhjatu rikaks ning niilid püüdis parandas kõik oma waranduse sellele õpetajale. Wiimane tahab suurema osa sellest rahast Chicago linna langenud naisterahwaste päästmiseks ära tarwitada.

Elu on wõitnud. Raks wäikest puukest kaswasid kõrwuti. Tuule mõjul jattusid nad ristamisi ja wiimaks ühinesid. Siis tugewam imes nõrgemalt selle elu wälja ja kaswas ise ikka suuremaks ja suuremaks, kuni nõrgem täiesti maha ei murdunud ja ära ei kuiwanud. Niilid kaswab seal ainult üks puu. Surm on ühe ära wõtnud — elu on wõitnud. Kas ka teie

wana elu on kahanemas? Kas on ta ära kadunud? Kas wõite öelda, „Ma elan, ei mitte enam mina, waid Kristus elab minu sees“. (Kal. 2:20).

Kristija Johannes. Enne koidu illestõusmist näete teie purpurpunases hommiku taewas koidutähte aeglaselt tõusma. Tal on oma töö täita, mida Jumal talle andis. Kuid keegi ei oota, et ta maailma walgustaks ja õõ päewaks muudaks. Seda teeb tõusew Päike . . . seda tegi Jeesus.

Kristuse töö on kerge waimulikule inimesele. Kerge on mehele illes tõsta raskust, mida laps maa pealt liigutadagi ei jõuaks. Kerge on linnul õhus hõljuda ja kalal sügawuses oma teed rajada. Kuid inimesele oleks wõimatu kumbagiti neist järel teha. Samati waimlikes wallas, mis usujale ja uuendatud hingele kerge, on patusele tema lihlikus meele wõimatu. Mis wõimatu on loomusele — on kerge armule.

Kas ei ole see küllalt suur pall meile, kui meie teame, et oma truudusega Kristusele oma kodudes, seltsides, taewase kodaniku teerajal ja kogudustes oleme midagi teinud selleks, et kiirendada Jssanda päewa tulekut; ning et oleme sõjawäes, kes wõidu wõitis? Inglisekeelst.

Toimetuse poolt.

Et suwel tööd enam wäline ja suurem osa liikmeid kõik laiali, mis tõttu ka „Noorte Elu“ laialilaotamine wähem ja raskem, otstustas toimetust juuni ja juuli kuu numbrid ühe numbrina wälja lasta.

Kui Jssand lubab, tahame nr. 8 puht äratusisulise numbrina wälja anda. See oleks, kui seda rohkem wõiksite trükkida ja rohkem wälja laotada — kuid see ripub, kallid noored, teistest.

Soodetawasti saame mainitud numbriga ka alalistele lugejatele ankeet (küsimuste) lehe ligi panna, mille peale wõivad noored omi märke ja soowe „Noorte Elu“ kohta illes tähendada.

Sisemise hoo-aja algul tahaksime jälle noortele sõdamete peale panna, et omis palweis ka „Noorte Elu“ ära ei unustaks ja et teisteks ka agaralt laialilaotamisest osa wõtaksid. Kui kena oleks, kui iga noorjoo liige kaks lehte laiali laotaks — iga numbril. See ei peaks raske olema.

Wastutaw toimetaja: R. L. Marley.

Toimetust: Jaan Peipman, Woldemar Ralles, Peeter Sink, Ernst Alder, Johannes Peipmann, Harald Dahl ja Hendrik Luttar. Wäljaandja: Eesti Noorte Ühikute C. E. liit. A. D. Ü. „Kaja“, end. B. Mäns'i trükk, Tallinn, Lai uul. 5.

„Seltsimehe“ kauplusest

Suur Karja tän. 20,

on pilt-postkaarte, piibli salmidega ja lihtkaardid C. E. märgi ja piibli salmidega, saada.

Soowitame noortele neid kui ka liidu toetust, sest puhast fissetulek läheb liidule.

Ü. U. S. Ü. „Seltsimees“

Suur Karja tän. 20.

Soowitab omast ladust:

Õhufesi piibleid, noote, Tallekituse laulud — 275 Mrk. Saksa-keelise waimuliku kirjandust, piiblikeetust, suuremate Jumalameeste elulugusid, jutustusid lastele ja noortele.

Sind 15 marka.